

Werkinstructie SUA/JZ/BESLIS Intern

Aan	Directeuren IND
cc DDMB	
Van	Hoofddirecteur IND
Nummer & Titel	WI 2020/4 Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Asiel / Nederlanderschap / Regulier
Publicatiedatum	18-03-2020
Geldig tot en met	18-12-2021 (Max. 12 maanden)
Bijlage(n)	2

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Opbouw van de beslistermijn	2
	2.1 Wettelijke en redelijke beslistermijn	2
	2.2 De mogelijkheden tot verruiming van de beslistermijn	2
	<i>Verruimen binnen de beslistermijn</i>	2
	<i>Communicatie</i>	2
	<i>Verruimingsgronden</i>	3
	2.3 Registratie	3
3.	De IGS	3
	<i>Wat is een IGS</i>	3
	<i>Geldigheid IGS</i>	4
	<i>Geen (geldige) IGS bij opvragen stukken op grond van de Awb</i>	4
	<i>Samenloop met een klacht</i>	4
	<i>Voorkomen IGS</i>	4
	<i>Behandelen geldige IGS</i>	5
4.	De automatische dwangsomregeling	5
	4.1 Bedragen automatische dwangsomregeling	5
	<i>Bekendmaking automatische dwangsom</i>	6
	<i>Geen zelfstandig rechtsmiddel tegen dwangsombesluit</i>	6
	4.2 Aanvraag of bezwaar voor meerdere personen	7
	4.3 Geen verschuldigdheid automatische dwangsom	7
	4.4 Onverschuldigde betaling	9
5.	Beroep niet tijdig beslissen	9
	<i>Bekendmaking rechterlijke dwangsom</i>	10
	<i>Beoordelen samenhang</i>	10
6.	Verkorting van de reactietermijn	10
7.	Intrekking en vernietiging van beschikkingen in (hoger) beroep	10
	7.1 Intrekking van de beschikking hangende beroep	10
	<i>Beroep wordt niet ingetrokken</i>	10
	<i>Beroep wordt ingetrokken</i>	11
	7.2 Vernietiging van de beschikking door de rechter	11
	7.3 Vovo in beroep ter voorkoming van een dwangsom	11
Bijlage I	Schematische weergave dwangsomregeling	12
Bijlage II	Rekenhulp hoogte automatische dwangsom	13

1. Inleiding

In deze werkinstructie wordt uitleg gegeven over de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (hierna: Wet dwangsom). Werkinstructie 2013/17 komt hiermee te vervallen. Waar in deze werkinstructie wordt gesproken over de 'aanvrager', wordt zowel de aanvrager van een verblijfsvergunning of visum als de verzoeker om naturalisatie, heroverweging, restitutie leges en informatie op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) bedoeld. Met de 'indiener' wordt de indiener van een ingebrekestelling (IGS) bedoeld. Met 'aanvraag' wordt ook 'verzoek' bedoeld en met 'bezwaarschrift' wordt ook 'administratief beroepschrift' bedoeld.

Als de wettelijke of redelijke beslistermijn is overschreden, kan een IGS worden ingediend. Vanaf twee weken nadat een geldige IGS is ingediend en niet alsnog een beslissing is genomen, begint een automatische dwangsom te lopen. Dan kan ook bij de rechter een beroep niet tijdig beslissen (BNTB) worden ingesteld.¹ De rechter kan bij de gegrondverklaring van het BNTB een rechterlijke dwangsom opleggen. Een combinatie van de automatische en rechterlijke dwangsom is dus mogelijk.

De automatische dwangsomregeling² geldt voor vreemdelingenrechtelijke of naturalisatieprocedures, visumaanvragen, verzoeken op grond van de Wob, de AVG en verzoeken om heroverweging en restitutie leges.

De Wet dwangsom is niet van toepassing op verzoeken om schadevergoeding, klachten, voorbereidingshandelingen en besluiten die ambtshalve worden genomen (zoals een besluit tot intrekking van een verblijfsvergunning). Als toch een IGS wordt ingediend is deze ongeldig en moet dit (mondeling of schriftelijk) aan de klant worden meegedeeld. Als in deze zaken de mogelijkheid van een bezwaarschrift is opengesteld, is de Wet dwangsom wel van toepassing.

2. Opbouw van de beslistermijn

2.1 Wettelijke en redelijke beslistermijn

Binnen de bij wet bepaalde termijn moet worden beslist op de aanvraag of het bezwaarschrift. Als er geen wettelijke beslistermijn is, geldt een redelijke beslistermijn. De IND kan zelf de redelijke beslistermijn vaststellen, waarbij het uitgangspunt is dat deze zo kort mogelijk is. Als er geen redelijke beslistermijn kenbaar wordt gemaakt binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag, is deze automatisch acht weken.

2.2 De mogelijkheden tot verruiming van de beslistermijn

Verruimen binnen de beslistermijn

De Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Vreemdelingenwet (Vw) en de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) kennen mogelijkheden om de wettelijke of redelijke beslistermijn (hierna: beslistermijn) te verruimen, zolang deze niet is verstreken. In deze wetten worden verschillende termen (verdagen, opschorten, uitstellen en verlengen) gebruikt voor de verruiming van de beslistermijn, zonder dat sprake is van wezenlijke verschillen. Deze termen worden in deze werkinstructie 'verruiming van de beslistermijn' genoemd.

Communicatie

Het is belangrijk dat de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift op de hoogte wordt gehouden van de beslistermijn en de toepassing van verruimingsgronden. Voor een deel van de verruimingsmogelijkheden is ook instemming van hem vereist. Bij iedere stap in de

¹ Zie [artt. 8:55b t/m 8:55f Awb](#)

² Zie [artt. 4:17 t/m 4:20 Awb](#)

procedure die gevolgen heeft voor de beslistermijn moet hij schriftelijk worden geïnformeerd over de dan te verwachten termijn. Het kan wenselijk zijn om eerst telefonisch te overleggen, voordat de beslistermijn wordt verruimd. Als vertraging aan hem is toe te rekenen³ kan de verruiming van de beslistermijn achteraf (d.w.z. na het verstrijken van de beslistermijn) worden vastgesteld en gecommuniceerd. Dit moet zo snel mogelijk na constatering van de vertraging gebeuren.

Ook als niet binnen de (verruimde) beslistermijn kan worden beslist, bestaat de verplichting om hierover te communiceren en de (zo kort mogelijke) termijn te noemen waarbinnen alsnog wordt beslist.⁴ Een dergelijke mededeling buiten de (verruimde) beslistermijn heeft overigens géén gevolgen meer voor die termijn. De beslistermijn blijft overschreden.

Verruimingsgronden

Als een verruimingsgrond van toepassing is, moet deze worden gebruikt en hierover gecommuniceerd worden zodra die grond zich voordoet.

Tegen de mededeling van verruiming kan geen rechtsmiddel worden ingesteld, omdat het een voorbereidingshandeling is in de zin van [artikel 6:3 Awb](#).⁵

In de werkinstructie "Tabel Producten en Beslistermijnen" staan de beslistermijnen en verruimingsgronden per soort aanvraag, verzoek of bezwaarschrift vermeld.

2.3 Registratie

Goed registreren van de verruiming van de beslistermijn is van cruciaal belang. Zonder registratie is het moeilijk om aan te tonen dat een beslistermijn is verruimd, met als mogelijk gevolg dat een dwangsom moet worden betaald. Dus:

- Het contact en de afspraken met de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift worden schriftelijk bevestigd of in een telefoonnotitie vastgelegd (op verzoek kan de telefoonnotitie worden toegezonden).
- De verruiming wordt in Indigo geregistreerd.

3. De IGS

Wat is een IGS

Een IGS is een schriftelijke (niet digitale of mondelinge) mededeling door de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift dat de beslistermijn is overschreden, waarbij wordt aangedrongen binnen een bepaalde termijn te beslissen. Er hoeft niet expliciet aangegeven te worden dat het om een IGS gaat.⁶ Een herinnering aan een aanvraag of bezwaarschrift of de kennisgeving van de wens spoedig een beslissing op die aanvraag of het bezwaarschrift te ontvangen, is echter onvoldoende.⁷ De IGS is voor het overige vormvrij en de Awb vereist geen ondertekening. Uit de IGS moet blijken:

- op welk(e) aanvraag of bezwaarschrift de IGS ziet;
- dat de indiener van mening is dat er niet tijdig of te laat is beslist; en
- dat de indiener erop aandringt dat alsnog binnen een bepaalde of redelijke termijn wordt beslist of aangeeft dat aanspraak zal worden gemaakt op een dwangsom.

³ Zie [art. 4:15, tweede lid, onder b, Awb](#)

⁴ Zie [art. 4:14, eerste lid, Awb](#)

⁵ Om dit kracht bij te zetten, is in [art. 8:4, eerste lid, onder c, Awb](#) expliciet opgenomen dat er geen beroep kan worden ingesteld tegen de verschillende vormen van verruiming van de beslistermijn in bezwaar.

⁶ Voor de herkenning van een IGS heeft de IND wel een standaard IGS-formulier ontwikkeld.

⁷ Zie r.o. 3.1 in [uitspraak AbRS 5-12-2012](#) (201109778/1/A3, ECLI:NL:RVS:2012:BY5083)

Als er toch digitaal of telefonisch een IGS binnenkomt wordt zo spoedig mogelijk meegedeeld dat dit niet mogelijk is.⁸ Verwezen kan worden naar het standaard IGS-formulier op www.ind.nl. Als er onverhoopt een ontvangstbevestiging uitgaat van een digitale IGS, wordt uit praktisch oogpunt bekeken of binnen twee weken kan worden beslist. Zo niet, dan moet de ontvangstbevestiging zo spoedig mogelijk worden gecorrigeerd. Als er toch wordt beslist moet aangegeven worden dat een digitale IGS niet mogelijk is en dat per abuis een ontvangstbevestiging is verstuurd.

Geldigheid IGS

Een IGS is geldig als deze is ingediend nadat de beslistermijn is verstreken (let wel: uit de parlementaire stukken blijkt dat een dag te vroeg nog als geldig wordt aangemerkt) en voldoet aan bovengenoemde vereisten. In andere gevallen is sprake van een ongeldige IGS. Deze gaat niet automatisch over in een geldige IGS zodra de beslistermijn is verstreken. Na verstrijking van de beslistermijn kan alsnog een geldige IGS worden ingediend. De indiener moet zo spoedig mogelijk op de hoogte worden gesteld als de IGS ongeldig is. Dit kan telefonisch of op andere informele wijze. Tegen deze mededeling kan geen rechtsmiddel worden aangewend.

Een IGS die is ingediend nadat in de hoofdprocedure is beslist, is ook ongeldig.

Als na het indienen van een geldige IGS nogmaals een IGS wordt ingediend, is de opvolgende IGS niet geldig. De indiener moet zo spoedig mogelijk hiervan op de hoogte worden gesteld. Dit kan telefonisch of op andere informele wijze. Tegen deze mededeling kan geen rechtsmiddel worden aangewend. Twee weken na de ingediende geldige IGS kan wel een BNTB worden ingediend ([artikel 6:12, tweede lid, onder b, Awb](#)).

Geen (geldige) IGS bij opvragen stukken op grond van de Awb

Als in een bezwaarschriftprocedure stukken worden opgevraagd bij de IND, wordt dit aangemerkt als een verzoek op grond van [artikel 7:4, vierde lid, Awb](#).⁹ Dit geldt ook als expliciet verwezen wordt naar de Wob of AVG. Een reactie op een verzoek om toezending van stukken is geen besluit in de zin van [artikel 1:3, eerste lid, Awb](#)¹⁰, waardoor geen dwangsom mogelijk is. Een IGS tegen het niet reageren op dit verzoek is dan ook ongeldig. Uiteraard moet wel spoedig worden gereageerd op het verzoek om toezending van de stukken.

Samenloop met een klacht

Een schriftelijke (niet digitale) uiting van ongenoegen (klacht) over de behandelduur of de beslistermijn van een zaak is ook een IGS als aan de hiervoor genoemde drie voorwaarden van een geldige IGS wordt voldaan. Een schriftelijke termijnklacht wordt in dat geval behandeld als én een klacht én een IGS.

Omgekeerd is een IGS niet automatisch ook een klacht over de behandelduur. Als een brief alleen de constatering bevat dat de beslistermijn is overschreden of alleen de term IGS bevat, wordt aangenomen dat het bedoeld is om een IGS in te dienen. Bij onduidelijkheid wordt contact opgenomen met de indiener van de brief.

De behandeling van klachten is geregeld in [hoofdstuk 9 van de Awb](#).

Voorkomen IGS

Een IGS kan worden voorkomen door de beslistermijn tijdig te verruimen (zie paragraaf 2.2).

⁸ Zie [art. 2:15, vierde lid, Awb](#)

⁹ Zie r.o. 5.1 in [uitspraak AbRS 3-4-2013](#) (201208272/1/A3, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7568). Zie [art. 7:18, vierde lid, Awb](#) voor administratief beroep.

¹⁰ Zie r.o. 2.3.1 in [uitspraak AbRS 1-9-2010](#) (200909049/1/H3, ECLI:NL:RVS:2010:BN5684)

Behandelen geldige IGS

Bij een geldige IGS moet binnen twee weken in de hoofdprocedure worden beslist, anders gaat de dwangsom automatisch lopen.¹¹ De volgende situaties doen zich voor:

- a. er wordt binnen twee weken beslist en de IGS wordt daarin meegenomen, d.w.z. in de beslissing wordt meegedeeld dat de IGS terecht is, maar dat geen dwangsom is verschuldigd omdat binnen twee weken is beslist;
- b. er wordt niet binnen twee weken beslist waardoor de dwangsom automatisch gaat lopen, tenzij geen dwangsom verschuldigd is (zie paragraaf 4.3). De IGS wordt behandeld in het dwangsombesluit, d.w.z. dat meegedeeld wordt dat sprake is van een geldige IGS en dat een dwangsom zal worden uitgekeerd, omdat niet binnen twee weken is beslist. Daarbij wordt ook de hoogte van de dwangsom meegedeeld;
- c. er wordt niet binnen twee weken beslist, maar de indiener trekt de IGS in. Reden hiervoor kan zijn dat er nog stukken van de indiener nodig zijn of er moet nog onderzoek worden gedaan. Als de indiener de IGS telefonisch intrekt, wordt dit vastgelegd in een telefoonnotitie en op verzoek schriftelijk aan hem bevestigd. Het spreekt voor zich dat de klant vrijwillig besluit de IGS in te trekken.

Het niet behandelen van een IGS is geen besluit als bedoeld in [artikel 1:3, eerste lid, Awb](#). Een IGS is namelijk geen aanvraag in de zin van de Awb, zodat de reactie daarop geen besluit inhoudt.¹²

In bijlage I "Schematische weergave dwangsomregeling" is beschreven wat te doen bij binnenkomst van de IGS.

4. De automatische dwangsomregeling

4.1 Bedragen automatische dwangsomregeling

De verschuldigdheid ontstaat van rechtswege, waardoor niet expliciet om (uitbetaling van) een dwangsom gevraagd hoeft te worden. De eerste dag waarover een dwangsom verschuldigd is, is de dag na de dag waarop twee weken zijn verstreken na ontvangst (dus niet de dagtekening op de brief) van een geldige IGS.¹³ Ook als de IGS in het weekend of op een feestdag wordt gefaxt, is de ontvangstdatum dezelfde dag.

Voorbeeld 1: eindigt de beslistermijn op zaterdag, dan wordt deze termijn verlengd ([artikel 1 Algemene termijnenwet](#)) tot maandag (geen erkende feestdag) en kan pas op dinsdag een geldige IGS worden ingediend. Vanaf de woensdag twee weken daarop is een dwangsom verschuldigd.

Voorbeeld 2: als een geldige IGS op zaterdag wordt ingediend, begint de twee wekentermijn op zondag te lopen, eindigt deze de zaterdag twee weken daarop en wordt verlengd ([artikel 1 Algemene termijnenwet](#)) tot de maandag (geen erkende feestdag). Vanaf de dinsdag is een dwangsom verschuldigd.

De dag waarop een beschikking wordt bekendgemaakt (door uitreiken of toezenden)¹⁴ is de laatste dag waarover nog betaald moet worden. Gelet op de strekking van de Wet

¹¹ Wel kan na het ontvangen van de IGS nog worden bekeken of sprake was van vertraging door de aanvrager ([art. 4:15, tweede lid, onder b, Awb](#)). De periode van deze vertraging kan dan alsnog worden opgeteld bij de oorspronkelijke beslistermijn en moet worden geregistreerd in Indigo.

¹² Zie r.o. 3.1 in [uitspraak AbRS 5-11-2014](#) (201310489/1/A3, ECLI:NL:RVS:2014:3928) en r.o. 5.1 in [uitspraak AbRS 29-4-2015](#) (201310181/1/A3, ECLI:NL:RVS:2015:1331)

¹³ Zie [artt. 4:17, derde lid, Awb](#)

¹⁴ Zie [artt. 3:40 t/m 3:45 Awb](#)

dwangsom, te weten het einde maken aan de onzekerheid bij de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift, eindigt de dwangsom op de dag dat de beschikking (of de kennisgeving) is verzonden. Is geen sprake van een voorafgaande beschikking (of kennisgeving) maar alleen van een uitnodigingsbrief om het verblijfsdocument op te halen, geldt de verzenddatum van de uitnodigingsbrief als laatste dag waarover de dwangsom verschuldigd is.

In naturalisatieprocedures geldt de datum waarop de Koning het KB heeft ondertekend als de laatste dag waarover de dwangsom verschuldigd is. Bij een afwijzing op een naturalisatieverzoek geldt uiteraard de datum van verzending van de beschikking.

De dwangsombedragen zien er als volgt uit:

Eerste 14 dagen	€ 23,- per dag
Daaropvolgende 14 dagen	€ 35,- per dag
Laatste 14 dagen	€ 45,- per dag

In bijlage II is een rekenhulp opgenomen voor bepaling van de hoogte van de dwangsom.

Het maximumbedrag van de automatische dwangsomregeling is € 1.442,- en de maximale looptijd is 42 dagen (inclusief zaterdagen, zondagen en algemeen erkende feestdagen). De verschuldigdheid en de hoogte van de dwangsom worden bij beschikking vastgesteld binnen twee weken na de laatste dag waarover de dwangsom verschuldigd is.¹⁵

Bekendmaking automatische dwangsom

Het verdient de voorkeur om de verschuldigdheid en hoogte van de dwangsom in de beschikking in de hoofdprocedure op te nemen; anders moet apart een dwangsombesluit worden genomen.

Geen zelfstandig rechtsmiddel tegen dwangsombesluit

Het is niet mogelijk om een zelfstandig rechtsmiddel in te stellen tegen een dwangsombesluit. Hiertegen kan worden opgekomen door een rechtsmiddel tegen de beschikking in de hoofdprocedure in te stellen.

Als sprake is van een separaat dwangsombesluit dat is uitgebracht nadat in de hoofdprocedure is beslist, wordt wel een eigen rechtsmiddelenclausule opgenomen. Deze clausule is gelijk is aan het rechtsmiddel en de rechtsmiddelen termijn in de hoofdprocedure.

Een dwangsombesluit is geen beschikking op aanvraag in de zin van [artikel 4:17, eerste lid, Awb](#), waardoor geen automatische dwangsom verbeurd kan worden bij het niet tijdig nemen van een dwangsombesluit.¹⁶ Een brief waarin het standpunt wordt ingenomen dat geen dwangsom is verschuldigd is een besluit in de zin van [artikel 1:3 Awb](#)¹⁷/[artikel 4:18 Awb](#)¹⁸.

¹⁵ Zie [art. 4:18 Awb](#)

¹⁶ Zie r.o. 5.1 in [uitspraak AbRS 17-12-2014](#) (201302897/1/A3, ECLI:NL:RVS:2014:4551). Verwezen wordt naar r.o. 5.1 in [uitspraak AbRS 16-4-2014](#) (201302645/1/A3, ECLI:NL:RVS:2014:1290).

¹⁷ Zie r.o. 2.3.2 in [uitspraak AbRS 25-2-2011](#) (201010063/2/H3, ECLI:NL:RVS:2011:BP8574); r.o. 4 in [uitspraak Rb Den Haag 3-12-2010](#) (AWB 10/6200 BESLU, ECLI:NL:RBSGR:2010:BO8344); r.o. 2 in [uitspraak Rb Alkmaar 11-11-2010](#) (10/2163, ECLI:NL:RBALK:2010:BO8174)

¹⁸ Zie r.o. 4.2 in [uitspraak AbRS 21-5-2014](#) (201307048/1/A3, ECLI:NL:RVS:2014:1816)

Let op:

Als wordt nagelaten tijdig een dwangsombesluit te geven is een beroep niet tijdig beslissen mogelijk, twee weken na indiening van een geldige IGS¹⁹ (zie verder hoofdstuk 5).

4.2 Aanvraag of bezwaar voor meerdere personen

Als een aanvraag of bezwaarschrift door meer dan één persoon is ingediend, is de dwangsom aan ieder van de aanvragers voor een gelijk deel verschuldigd.²⁰ Uit doelmatigheidsoverwegingen wordt de dwangsom aan één persoon uitgekeerd. Per aanvraag of bezwaarschrift zal dus nooit meer dan eenmaal de maximale dwangsom van € 1.442,- verschuldigd zijn. Dit is ook het geval als meerdere aanvragen of bezwaarschriften binnen een homogene groep (bijvoorbeeld een gezin) worden ingediend en er sprake is van procedurele en/of inhoudelijke samenhang.²¹ De verschillende verblijfsdoelen of toetsingskaders binnen een homogene groep hoeven niet van invloed te zijn op de beoordeling of er sprake is van procedurele en/of inhoudelijke samenhang.

Voorbeeld 1: Als een asielzoeker een asielaanvraag indient samen met zijn vrouw en kinderen, is in beginsel sprake van samenhang en kan maximaal € 1.442,- aan dwangsom verschuldigd zijn.

Voorbeeld 2: Als twee of meer belanghebbenden gezamenlijk een bezwaarschrift hebben ingediend waarop niet tijdig is beslist, is er in totaal één dwangsom verschuldigd van maximaal € 1.442,-.

Voorbeeld 3: De reguliere aanvraag van een derdelander bij haar echtgenoot en de aanvragen van haar voorkinderen (die bij haar verblijf wensen) hebben wél inhoudelijke samenhang, ondanks dat het verblijfsdoel niet gelijklopend is. Dat betekent dat er voor het hele gezin gezamenlijk de maximale dwangsom van € 1.442,- wordt verbeurd.

Voorbeeld 4: Als een minderjarige statushouder in het kader van een MVV-nareisaanvraag zijn familie (ouders met broertjes en zusjes) wil laten overkomen, dan is sprake van samenhang. Dat de ouders formeel een ander verblijfsdoel aanvragen dan de broertjes en zusjes, is hierbij niet van belang. Ook een eventueel verschil in afdoening heeft geen invloed op de samenhang. Er is maximaal € 1.442,- aan dwangsom verschuldigd.

Voorbeeld 5: Als een volwassene een verzoek om naturalisatie indient en daarbij om medeverlening tot naturalisatie verzoekt voor zijn kind(eren), is sprake van één verzoek en kan maximaal € 1.442,- aan dwangsom verschuldigd zijn.

Voorbeeld 6: Als een naturalisatieverzoek gelijktijdig is ingediend door twee personen die met elkaar getrouwd zijn, een geregistreerd partnerschap met elkaar zijn aangegaan of ongehuwd samenleven in een duurzame relatie (gemeenschappelijk verzoek), is sprake van samenhang en is maximaal € 1.442,- aan dwangsom verschuldigd.

4.3 Geen verschuldigheid automatische dwangsom

Uiteraard is een dwangsom niet verschuldigd als de wettelijke termijn aantoonbaar nog niet is verstreken. Hoewel hier geen sanctie op staat, moet de IND dit als reactie op de ontvangst bekend maken. Ondanks het verstrijken van de wettelijke beslistermijn en de ontvangst van een IGS, is geen dwangsom verschuldigd²² als:

¹⁹ Zie [art. 6:12, tweede lid, Awb](#) en r.o. 5.1 in [uitspraak AbRS 16-4-2014](#) (201302645/1/A3, ECLI:NL:RVS:2014:1290)

²⁰ Zie [art. 4:17, zevende lid, Awb](#) en r.o. 3 in [uitspraak AbRS 3-12-2018](#) (201806393/1/V1, ECLI:NL:RVS:2018:3933)

²¹ Zie r.o. 3 in [uitspraak AbRS 3-12-2018](#) (201806393/1/V1) en r.o.5 in [uitspraak AbRS 3-12-2018](#) (201806573/1/V1, ECLI:NL:RVS:2018:3934)

²² Zie [art. 4:17, zesde lid, Awb](#)

- a. de IGS onredelijk laat is verzonden;
- b. de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift geen belanghebbende is; of
- c. de aanvraag of het bezwaarschrift²³ kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is;

Ad a

Een overeenkomstige bepaling is opgenomen in [artikel 6:12, vierde lid, Awb](#) voor het beroep niet tijdig beslissen. Wat onredelijk laat is, kan niet in zijn algemeenheid worden bepaald. Daarvoor is niet zonder meer doorslaggevend wanneer de oorspronkelijke aanvraag of het bezwaarschrift is ingediend. Wel is van belang of en hoe er nadien van gedachten is gewisseld tussen indiener en IND.²⁴ Hierbij is van belang of er correspondentie of overleg met de IND is geweest, waaruit blijkt dat contact is onderhouden met de IND en dat er bijvoorbeeld aangedrongen is op verdere behandeling van het bezwaarschrift.²⁵ Als niet na het verstrijken van de beslistermijn op enig moment over het uitblijven van een beslissing op bezwaar contact is geweest met de IND, zal van een gegronde reden voor de late indiening van de IGS niet snel sprake zijn.²⁶ Verder zal bijvoorbeeld bij een door de IND gecommuniceerde grote achterstand van zaken eerder geaccepteerd worden dat de vreemdeling niet eerder aan de bel heeft getrokken.²⁷

Ad b

Bij de meeste vreemdelingenrechtelijke procedures zal de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift doorgaans belanghebbende zijn.

Als een asielzoeker echter met onbekende bestemming is vertrokken en de asielaanvraag daardoor buiten behandeling wordt gesteld, is geen dwangsom verschuldigd. Hij heeft immers met zijn handelen te kennen gegeven geen belang meer te hebben bij de behandeling van zijn aanvraag.

Ad c

Bij kennelijke niet-ontvankelijkheid of kennelijke ongegrondheid is géén dwangsom verschuldigd. Het standpunt dat deze bepaling op het voorkomen van misbruik ziet²⁸ en dus wel een dwangsom verschuldigd is als geen sprake is van misbruik, wordt op basis van nieuwe jurisprudentie²⁹ verlaten.

Let op:

- als de rechter uitspraak heeft gedaan in een BNTB en de automatische dwangsom heeft vastgesteld, wordt deze conform uitspraak uitbetaald;
- bij kennelijk ongegronde asielaanvragen wordt de dwangsom niet achterwege gelaten. In afstemming met de Directie wetgeving, SUA en de Klantdirectie A&B is daartoe besloten. De kennelijke ongegrondverklaring in asielzaken is namelijk niet terug te leiden tot de Awb, maar tot de Procedurerichtlijn ([artikelen 42-43a Vw](#)).

Ook is geen automatische dwangsom verschuldigd bij naturalisatieverzoeken³⁰ en vreemdelingenrechtelijke aanvragen en bezwaarschriften die zijn ingediend in Caribisch

²³ Zie schakelbepaling in [art. 7:14 Awb](#) en [art. 7:27 Awb](#) die [art. 4:17 Awb](#) ook van toepassing laat zijn op bezwaar en administratief beroep.

²⁴ MvT zoals gewijzigd n.a.v. het advies van de RvSt, 29 934, nr. 6, p. 13

²⁵ Zie r.o. 4.3 in [uitspraak AbRS 4-9-2019](#) (201810011/1/A1, ECLI:NL:RVS:2019:3012)

²⁶ Zie r.o. 3.2 in [uitspraak AbRS 8-2-2017](#) (201506857/1/A1, ECLI:NL:RVS:2017:296) en r.o. 4.5 in [uitspraak Hof Arnhem-Leeuwarden 28-9-2016](#) (14/01200, ECLI:NL:GHARL:2016:7958)

²⁷ Zie r.o. 8.4 in [uitspraak Rb Den Haag 6-5-2019](#) (AWB 18/4601, ECLI:NL:RBDHA:2019:4782)

²⁸ MvT, TK 2004-2005, 29 934, nr. 3, p. 8 en r.o. 4.1 in [uitspraak AbRS 21-11-2012](#) (201208169/1/A3 en 201208169/4/A3, ECLI:NL:RVS:2012:BY4354)

²⁹ Zie r.o. 4.1 in [uitspraak AbRS 21-8-2019](#) (201900338/1/A2, ECLI:NL:RVS:2019:2810) en r.o. 2 in [uitspraak AbRS 14-10-2019](#) (201903676/1/V1, ECLI:NL:RVS:2019:3452)

³⁰ [Artikel IIB van de Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap](#) ter invoering van een verklaring van verbondenheid, en tot aanpassing van de regeling van de verkrijging van het Nederlanderschap na erkenning (TK 30 584 (R1811)), van kracht geworden op 1 maart 2009.

Nederland en in Aruba, Curaçao en St. Maarten. Als er wel een IGS is ingediend, wordt in de beschikking gemotiveerd dat geen dwangsom verschuldigd is, omdat de Wet dwangsom niet van toepassing is op verzoeken, aanvragen en bezwaarschriften die aldaar zijn ingediend.

4.4 Onverschuldigde betaling

Als (per abuis) te veel is berekend en uitbetaald of als bij nader inzien toch geen dwangsom was verschuldigd, kan de IND het (te veel) betaalde bedrag aan dwangsom terugvorderen vanwege onverschuldigde betaling. Met het oog op de rechtszekerheid staat hier een termijn voor van vijf jaar, die aanvangt op de dag nadat de hoogte en verschuldigdheid van de dwangsom bij beschikking zijn vastgesteld.³¹ Gevolg van deze bepaling is dat terugvorderingsbesluiten vatbaar zijn voor bezwaar en beroep bij de bestuursrechter.

5. Beroep niet tijdig beslissen

Voor alle procedures (zowel eerste aanleg als bezwaar) waarin niet tijdig is beslist, staat rechtstreeks beroep open bij de rechter nadat twee weken zijn verstreken na de dag waarop de IND in gebreke is gesteld³², zonder dat een beslissing is genomen. Het gevolg kan zijn dat naast de automatische dwangsomregeling gelijktijdig een procedure om een rechterlijke dwangsom loopt.

De belanghebbende moet de IND in gebreke stellen voordat hij een BNTB instelt, omdat hij de IND niet met deze procedure mag overvallen. Als de IND geen of een ongeldige IGS heeft ontvangen is het beroep niet-ontvankelijk, tenzij geen IGS kan worden gevegd. Hiervan is sprake als:

- de zaak zozeer spoedeisend is dat een IGS niet kan worden afgewacht³³;
- de IND de beslistermijn heeft overschreden die haar door de rechtbank was opgedragen en de AbRS een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening inhoudende dat de IND geen nieuwe beslissing hoeft te nemen hangende hoger beroep, heeft afgewezen³⁴;
- de IND de beslistermijn heeft overschreden die al is vastgesteld in een eerdere rechterlijke uitspraak omdat de IND niet tijdig heeft beslist;
- het niet tijdig beslissen het gevolg is van een intrekking van een beschikking³⁵.

Als geen geldige IGS is ontvangen en het indienen van een IGS kon worden gevegd, is het beroep niet-ontvankelijk. Als sprake is van een opvolgend BNTB (dus een tweede BNTB in dezelfde zaak), is het beroep ook niet-ontvankelijk als de rechterlijke dwangsom uit de vorige procedure het maximum nog niet heeft bereikt. Dit is anders als sprake is van nieuwe feiten en/of omstandigheden op grond waarvan het beroep toch ontvankelijk is.

Als het beroep gegrond wordt verklaard moet de rechter in beginsel een termijn van twee weken bieden om alsnog te beslissen, waarna hij een dwangsom per dag moet opleggen. In bijzondere gevallen of als de wet anders aangeeft, kan hij hiervan afwijken door een andere termijn te bepalen of een andere voorziening te treffen.³⁶ Als er bijvoorbeeld nader onderzoek nodig is, kan overleg met JZ plaatshebben om te proberen de rechter te overtuigen dat een langere termijn dan twee weken nodig is. De door de rechter opgelegde beslistermijn start de dag na verzending van de uitspraak.³⁷ Aan de uitspraak wordt een nadere dwangsom verbonden.³⁸ Deze rechterlijke dwangsom is verschuldigd vanaf de dag

³¹ Zie [art. 4:20 Awb](#)

³² Zie [art. 6:12, tweede lid, Awb](#)

³³ MvT, TK, 2005-2006, 30 435, nr 3., p. 17

³⁴ Zie r.o. 2.1.2 in [uitspraak AbRS 24-6-2011](#) (201103005/3/V1, ECLI:NL:RVS:2011:BT6425)

³⁵ Zie r.o. 3.1 in [uitspraak AbRS 11-1-2013](#) (201112265/1/V4, ECLI:NL:RVS:2013:BY8849)

³⁶ Zie [art. 8:55d, eerste t/m derde lid, Awb](#)

³⁷ Zie [art. 8:55d, eerste lid, Awb](#)

³⁸ Zie [art. 8:55d, tweede lid, Awb](#)

dat de door de rechtbank opgelegde beslistermijn is verstreken. De uitspraak hoeft niet betekend te worden, omdat [artikel 611a Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering](#) niet van toepassing is.

Voorbeeld: Een uitspraak van 2 december 2018 geeft een termijn van twee weken waarbinnen moet worden beslist. Deze uitspraak wordt op 3 december 2018 door de rechtbank verzonden. De termijn waarover een dwangsom is verschuldigd vangt dus aan twee weken na de dag waarop de uitspraak is verzonden (4 december + twee weken), dus op 18 december 2018 (als niet uiterlijk 17 december is beslist).

Bekendmaking rechterlijke dwangsom

De hoogte van de rechterlijke dwangsom wordt bij voorkeur bekend gemaakt in de beschikking op de aanvraag of op bezwaar en anders in een separate brief. Tegen die brief staat geen rechtsmiddel open. Als na eventueel nader overleg een twistpunt blijft bestaan, moet de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift over de manier waarop de IND uitvoering geeft aan de rechterlijke uitspraak, zich wenden tot de civiele rechter.³⁹

Beoordelen samenhang

Net als bij de automatische dwangsom, wordt bij de vaststelling van de hoogte van de rechterlijke dwangsom beoordeeld of sprake is van procedurele en/of inhoudelijke samenhang. Ook als de rechter in de afzonderlijke procedures telkens een afzonderlijke rechterlijke dwangsom heeft opgelegd, wordt bij de vaststelling van die dwangsom beoordeeld of sprake is van samenhang. In dat geval kunnen de afzonderlijke rechterlijke dwangsommen leiden tot het uitbetalen van één rechterlijke dwangsom.

6. Verkorting van de reactietermijn

Als in een zaak een automatische of rechterlijke dwangsom loopt, kan de reactietermijn voor bijvoorbeeld herstel verzuim, zienswijze of correcties en aanvullingen worden verkort. In beginsel is een week reactietermijn redelijk, maar dit kan per geval verschillen. Maatwerk is hierbij belangrijk. Ga waar nodig het gesprek binnen je werkproces. Neem eventueel contact op met de indiener of gemachtigde.

Als sprake is van een langere termijn veroorzaakt door de indiener kan deze extra periode met de dwangsomtermijn worden verrekend.

7. Intrekking en vernietiging van beschikkingen in (hoger) beroep

7.1 Intrekking van de beschikking hangende beroep

Als een beschikking wordt ingetrokken valt in de regel de oorspronkelijke procedure weer open. Bij een intrekking zal veelal de wettelijke termijn zijn verstreken. De IND bepaalt daarom zo vroeg mogelijk of een beschikking ingetrokken wordt.

Als de IND de beschikking intrekt, zal op dezelfde dag een vervangende beschikking moeten worden uitgebracht. Als de IND dat niet doet en er voorafgaand aan de ingetrokken beschikking een geldige IGS is ingediend, herleeft deze IGS.⁴⁰

Bij intrekking van de beschikking stelt de IND aan de indiener van het beroepschrift de vraag of het beroep wordt ingetrokken. Twee situaties worden onderscheiden.

Beroep wordt niet ingetrokken

Als de indiener het beroep laat doorlopen en de beslistermijn is verstreken, klapt het inhoudelijke beroep om naar een BNTB. In dat geval kan geen IGS worden gevegd (zie ook

³⁹ Zie r.o. 8.1 in [uitspraak AbRS 29-03-2018](#) (201703561/1/v1, ECLI:NL:RVS:2018:1025)

⁴⁰ Zie r.o. 3.1 en 3.2 in [uitspraak AbRS 19-2-2020](#) (201901451/1/V3, ECLI:NL:RVS:2020:535)

hoofdstuk 5). Het is dan belangrijk om met de aanvrager of indiener van een bezwaarschrift te overleggen op welke termijn opnieuw wordt beslist.

Als tijdens de behandeling van het BNTB alsnog een IGS wordt ingediend om een automatische dwangsom te verbeuren, terwijl al eerder een geldige IGS is ingediend, is deze ongeldig.

Beroep wordt ingetrokken

De rechter vereist geen IGS meer na intrekking van de beschikking voor het instellen van een BNTB (zie ook hoofdstuk 5). Als de beslistermijn door de intrekking van de beschikking is overschreden, zal een BNTB moeten worden ingediend. Als in de eerdere procedure nog geen IGS was ingediend, kan dat nu wel; als er wel eerder een IGS was ingediend, is het pad van de automatische dwangsom nu afgesloten en blijft enkel een BNTB mogelijk.

7.2 Vernietiging van de beschikking door de rechter

Als de rechter een beschikking heeft vernietigd en de IND opnieuw moet beslissen, gelden daarvoor dezelfde termijnen als voor de oorspronkelijke beslissing⁴¹, tenzij de rechter in zijn uitspraak een termijn heeft gesteld voor het nemen van een nieuwe beslissing.

Als in de besluitvormingsfase vóór het gegronde beroep een geldige IGS is ingediend, herleeft deze IGS niet in de besluitvormingsfase ná het gegronde beroep. In deze situatie is het pad van de automatische dwangsom afgesloten, omdat al eerder een geldige IGS is ingediend. Dan bestaat enkel de mogelijkheid om een BNTB in te dienen. De eerder ingediende IGS geldt dan als bron voor dit beroep.

Als de rechter een nieuwe beslistermijn heeft vastgesteld, is voor een BNTB geen IGS vereist (zie hoofdstuk 5).

Het indienen van een IGS in de besluitvormingsfase na het gegronde beroep is uiteraard wel de geëigende weg, als nog niet eerder een (geldige) IGS is ingediend.

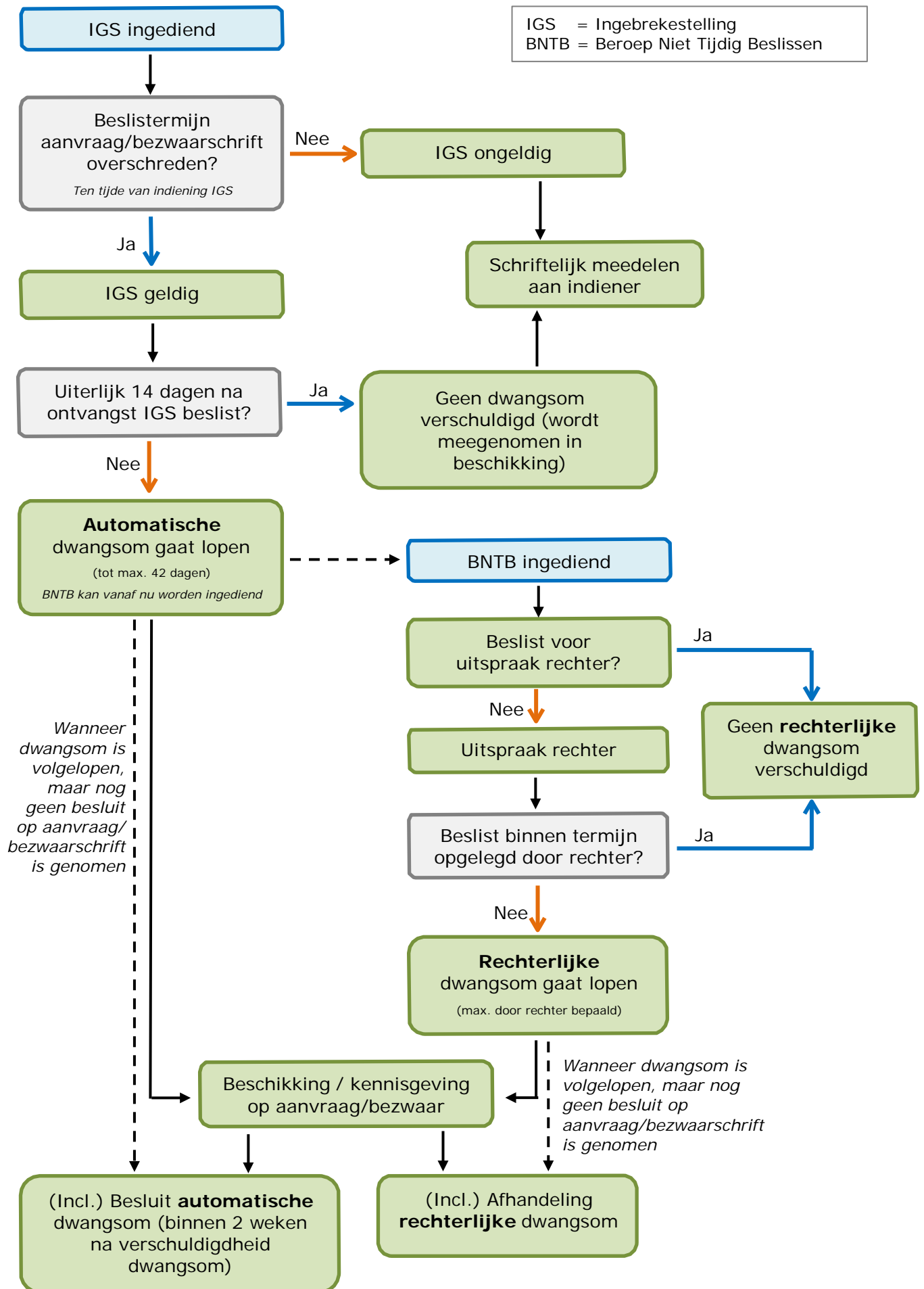
7.3 Vovo in hoger beroep ter voorkoming van een dwangsom

Als de rechter een beschikking heeft vernietigd en de IND in hoger beroep gaat, is de IND in beginsel gehouden om hangende het hoger beroep opnieuw te beslissen. Als er een automatische of rechterlijke dwangsom loopt of dreigt te lopen, kan deze niet worden gestuit door het instellen van hoger beroep. Het stuiten is alleen mogelijk als een voorlopige voorziening is ingediend en toegewezen.

⁴¹ De MvT zoals gewijzigd n.a.v. het advies van de RvSt, 29934, nr. 6, p. 11, geeft het volgende voorbeeld: Vz CBB 30 januari 2004, JB 2004/138.

Bijlage I

Schematische weergave dwangsomregeling

Bijlage II**Rekenhulp hoogte automatische dwangsom**

De automatische dwangsom gaat lopen twee weken na ontvangst van de IGS (zie paragraaf 4.1). De dwangsom is ook verschuldigd over zaterdagen, zondagen en feestdagen. De bedragen in de tabel gelden voor schriftelijke IGS'en die op 1 januari 2019 of later zijn ontvangen. Als deze voor 1 januari 2019 zijn ontvangen, blijven de dwangsombedragen van toepassing zoals vermeld in werkinstructie 2013/17.

Voorbeeld: als op woensdag 7 maart een geldige IGS is ontvangen kan nog tot en met woensdag 21 maart worden beslist, zonder dat een dwangsom verschuldigd is. Vanaf donderdag 22 maart (dag 1) loopt de dwangsom. De laatste dag waarover (bij uitblijven van een beslissing) een dwangsom (dag 42) is verschuldigd, is dan woensdag 2 mei.

	Bedrag in €		Bedrag in €		Bedrag in €
Week 1	(23,- per dag)	Week 3	(35,- per dag)	Week 5	(45,- per dag)
dag 1	23	dag 15	357	dag 29	857
dag 2	46	dag 16	392	dag 30	902
dag 3	69	dag 17	427	dag 31	947
dag 4	92	dag 18	462	dag 32	992
dag 5	115	dag 19	497	dag 33	1.037
dag 6	138	dag 20	532	dag 34	1.082
dag 7	161	dag 21	567	dag 35	1.127
Week 2	(23,- per dag)	Week 4	(35,- per dag)	Week 6	(45,- per dag)
dag 8	184	dag 22	602	dag 36	1.172
dag 9	207	dag 23	637	dag 37	1.217
dag 10	230	dag 24	672	dag 38	1.262
dag 11	253	dag 25	707	dag 39	1.307
dag 12	276	dag 26	742	dag 40	1.352
dag 13	299	dag 27	777	dag 41	1.397
dag 14	322	dag 28	812	dag 42	1.442